

ПРОБЛЕМИ ОСОБИСТОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

*Рябенко Г.М., кандидат економічних наук, доцент
Миколаївський національний аграрний університет*

Страховання життя є потужним механізмом забезпечення довгострокових інвестицій в національну економіку, що сприяє підвищенню її конкурентоспроможності. У сучасній економіці через страховання реалізується державна політика соціально-економічного захисту населення, а також формуються значні інвестиційні ресурси.

Особисте страховання, як один з сегментів вітчизняного страхового ринку, через несприятливі ринкові умови, фінансову кризу та непослідовність реформ у соціальній сфері недостатньо розвинуте та не використовується як механізм вирішення соціальних проблем, які набули перманентного характеру: спад демографічних показників, інвалідність, хвороби, нещасні випадки, відсутність якісної медичної допомоги, потреба в соціальному захисті, матеріальна незабезпеченість людей похилого віку. Оцінюючи комплексно загрози та можливості ринку страховання особистих ризиків вважається, що ця сфера страхової діяльності в Україні має значний потенціал розвитку.

Дослідженню особливостей функціонування особистого страховання присвячені праці багатьох вітчизняних науковців, серед яких є: О. Залетов, С. Осадець, К. Слюсаренко, Я. Шумелда та інші.

Особисте страховання – страховання матеріальних інтересів, пов'язаних із життям, здоров'ям, працездатністю і додатковими пенсіями страховальника чи застрахованої особи. Особисте страховання можна визначити як галузь страхової діяльності, яка має на меті надання певних послуг як фізичним (окремим громадянам, членам їхніх сімей), так і юридичним особам (наприклад, страховання працівників за рахунок коштів підприємств від нещасних випадків). Ці послуги передбачають страховий захист страховальників (застрахованих) у разі настання несприятливих подій для їхнього життя і здоров'я. До системи особистого страховання відносять такі види страхової діяльності: страховання життя та пенсій, страховання від нещасних випадків та хвороб, медичне страховання. Кожен із цих видів страхової діяльності має конкретний свій об'єкт страховання та перелік страхових ризиків, на випадок настання яких укладаються угоди або договори страховання [1].

Особисте страховання має багато спільного із соціальним страхованням, і насамперед щодо об'єктів страхового захисту громадян. Проте між особистим страхованням і соціальним є відмінності. Головна з них стосується джерел формування страхових фондів. В особистому страхованні ними є переважно індивідуальні доходи громадян, а в соціальному кошти

підприємств, установ, організацій. Особисте страхування може здійснюватися в добровільній і обов'язковій формі, а соціальне – обов'язковій. В Україні на даний час не врегульовано питання підвищення фінансової надійності компаній зі страхування життя (“лайфових” компаній), відсутні дієві заходи, які не допускали би використання страхування життя як способу отримання нелегального прибутку методами шахрайства [2].

Дослідження ринку страхування життя свідчить про збільшення загального обсягу страхових виплат та зростання чисельності застрахованих. Разом з тим досить гостро стоїть проблема забезпечення фінансової надійності “лайфових” страхових компаній. На ринку страхування життя України працює 20 страхових компаній із внесених до Державного реєстру фінансових установ 70 страховиків. Проте лідери (ALICO Україна, ТАС, АСКАЖИТТЯ) ринку страхування життя 50,1% загальної структури цього ринку, що свідчить про значну монополізацію ринку [3].

Операції зі страхування життя в Україні з кожним роком мають тенденцію до спаду. Кількість чинних договорів із року в рік постійно зменшується, незважаючи на загальносвітові тенденції до зростання цього виду страхування. Слід зазначити, що основними причинами, які обмежують розвиток страхування життя в Україні, є:

- нерозв'язання проблеми компенсації громадянам державних виплат за договорами змішаного страхування життя (близько 3 млрд. грн.), укладеними ще за радянських часів;

- підірвана довіра населення до цього виду страхування через вищезазначену причину, а також у зв'язку з гучними банкрутствами страхових компаній, які на початку діяльності страхового ринку безкарно займалися суто трастовою діяльністю – “грою на інфляції” ;

- страховики, які отримали ліцензію на страхування життя, не мають права займатися іншими видами страхування;

- чинна система оподаткування.

Причини, що зумовили гальмування розвитку страхування життя в Україні:

- втрата довіри не тільки до держстраху, а і до комерційних страхових організацій, котрі виявилися нездатними виконати взяті на себе зобов'язання;

- низький рівень доходів населення змушує людей турбуватися сьогодні про виживання, а не про своє майбутнє;

- наявний рівень інфляції ускладнює можливості страховика, що займається страхуванням життя, компенсувати знецінення заощаджувальних внесків страхувальників;

- недосконале законодавство.

Отже, особистого страхування є важливим механізмом соціального захисту населення, який доповнюючи державне соціальне страхування, дозволяє вирішити низку проблем у сфері охорони здоров'я та пенсійного страхування, не збільшуючи при цьому навантаження державного бюджету.

Але активізація розвитку цієї галузі страхування не можлива без державної політики на страховому ринку, підвищення рівня страхових послуг, додержання механізму захисту прав споживачів страхових продуктів тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вірбулевська О. В. Проблеми та перспективи розвитку страхового ринку регіонів України [Електронний ресурс] / О. В. Вірбулевська. – Режим доступу : [http://www.kdu.edu.ua/statti/2006-5-1\(40\)/143.pdf](http://www.kdu.edu.ua/statti/2006-5-1(40)/143.pdf)
2. Фрич А. Напрями вдосконалення ринку особистого страхування в Україні [Електронний ресурс] / А. Фрич. – Режим доступу : <http://ua.fru.org.ua/federaci->
3. Офіційний сайт Фориншурер страхование. – Режим доступу : <http://forinsurer.com//>.